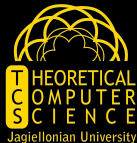

METODY FORMALNE INFORMATYKI

Marek Zaionc

<http://tcs.uj.edu.pl/Zaionc>

Wykład 20 i 21 w dniu 7 i 8 stycznia 2025

Podobieństwo porządków

Definicja

Dwa porządki (X, R) oraz (Y, S) nazywamy podobnymi gdy istnieje bijekcja $f : X \rightarrow Y$ rosnąca czyli taka, że $(x, y) \in R$ wtw $(f(x), f(y)) \in S$.

Fakt

Liniowość jest przenoszona przez podobieństwo.

Fakt

Gdy dwa porządki (X, R) oraz (Y, S) są liniowe i podobne wtw gdy $(x, y) \in R$ to $(f(x), f(y)) \in S$.

Zbiory dobrze uporządkowane

Definicja

Porządek $(X, \leq)$ nazywamy dobrym gdy każdy niepusty podzbiór ma element najmniejszy.

Zbiory dobrze uporządkowane

Definicja

Para $(X, \leq)$ jest porządkiem. Następnikiem elementu $x \in X$ jest element $y \in X$ gdy:

- 1. $x < y$*
- 2. jeżeli $x < z$ to $y \leq z$*

Fakt

W dobrym porządku, każdy element za wyjątkiem największego posiada następnik.

Zbiory dobrze uporządkowane

Definicja

Zbiór $A \subset X$ nazywamy przedziałem początkowym zbioru X jeżeli $x \in A$ oraz $y \leq x$ to $y \in A$.

Fakt

W dobrym porządku każdy przedział początkowy właściwy jest postaci $\{x \in X : x < x_0\}$ dla pewnego $x_0 \in X$.

Zbiory dobrze uporządkowane

Lemat

Niech $(X, \leq)$ będzie dobrym porządkiem i niech $\mathcal{R}$ będzie jego rodziną przedziałów początkowych właściwych to $(X, \leq)$ jest podobny do $(\mathcal{R}, \subset)$.

Lemat

Dobry porządek jest przenoszony przez podobieństwo

Indukcja pozaskończona

Definicja

Niech $(X, \leq)$ będzie liniowym porządkiem. W $(X, \leq)$ obowiązuje ZASADA INDUKCJI jeżeli dla dowolnego zbioru Z takiego że:

1. $Z \subset X$
2. $Z \neq \emptyset$
3. jeżeli $\{y \in X : y < x\} \subset Z$ to $x \in Z$

zachodzi że $Z = X$

Indukcja pozaskończona

Twierdzenie

W dobrym porządku obowiązuje zasada indukcji.

Indukcja pozaskończona

Twierdzenie

Niech $(X, \leq)$ będzie liniowym porządkiem w którym istnieje element najmniejszy i w którym obowiązuje zasada indukcji.

TEZA: $(X, \leq)$ jest porządkiem dobrym.

Indukcja pozaskończona

Lemat

$(X, \leq)$ jest porządkiem dobrym oraz $f : X \rightarrow X$ jest iniekcją rosnącą to $x \leq f(x)$.

Lemat

Jeżeli $(X, \leq)$ oraz $(Y, \leq)$ są dobrymi podobnymi porządkami to podobieństwo jest jedyne.

Zbiory liniowo uporządkowane

Definicja

Porządki liniowe $(X, \leq)$ i $(Y, \leq)$ nazywamy podobnymi gdy istnieje bijekcja $f : X \rightarrow Y$ rosnąca czyli taka że jeżeli $x \leq y$ to $f(x) \leq f(y)$.

Lemat

Dla podobieństwa f zachodzi jeżeli $f(x) \leq f(y)$ to $x \leq y$

Porządki gęste

Definicja

Porządek $(X, \leq)$ nazywamy gęstym gdy

$$\forall_{x,y \in X} \ x < y \Rightarrow \exists_{z \in X} \ x < z < y$$

Lemat

Gęstość jest przenoszona przez podobieństwo.

Przekroje Dedekinda

Definicja

Niech $(X, \leq)$ będzie porządkiem liniowym. Przekrojem Dedekinda w $(X, \leq)$ nazywamy parę zbiorów $X_1, X_2 \subset X$ taką że:

1. $X_1 \cup X_2 = X$.
2. $X_1 \cap X_2 = \emptyset$.
3. $\forall_{x_1 \in X_1, x_2 \in X_2} \quad x_1 < x_2$.
4. $X_1 \neq \emptyset$ i $X_2 \neq \emptyset$.

Przekroje Dedekinda

Definicja

Przekrój X_1, X_2 daje skok jeżeli X_1 ma element największy i X_2 ma element najmniejszy.

Lemat

Porządek $(X, \leq)$ jest gęsty wtw żaden przekrój nie daje skoku.

Suprema i infima

Definicja

$A \subset X$. Element $a_0 \in X$ nazywamy supremum zbioru A gdy:

1. $\forall_{a \in A} \ a \leq a_0$
2. jeżeli $\forall_{a \in A} \ a \leq b \Rightarrow a_0 \leq b$

Definicja

$A \subset X$. Element $b_0 \in X$ nazywamy infimum zbioru A gdy:

1. $\forall_{a \in A} \ b_0 \leq a$
2. jeżeli $\forall_{a \in A} \ b \leq a \Rightarrow b \leq b_0$

Definicja

Przekrój X_1, X_2 daje lukę jeżeli X_1 nie ma elementu największego i X_2 nie ma elementu najmniejszego.

Porządki ciągłe

Definicja

Porządek liniowy $(X, \leq)$ nazywamy ciągłym wtw żaden przekrój nie daje luki.

Twierdzenie

W porządku ciągłym $(X, \leq)$ każdy niepusty zbiór ograniczony od góry ma supremum.

Twierdzenie

W porządek liniowym $(X, \leq)$ jeżeli każdy niepusty zbiór ograniczony od góry ma supremum to porządek jest ciągły.

Porządki ciągłe

Twierdzenie

W porządek liniowym $(X, \leq)$ jeżeli każdy niepusty zbiór ograniczony od dołu ma infimum to porządek jest ciągły.

Lemat

Ciągłość jest przenoszona przez podobieństwo.

Twierdzenie

$\mathbb{R}$ *jest ciągła.*